

شیوه نامه پژوهش درسی طلاب

سطوح یک، دو، سه و سفیران هدایت

مدیریت ترویج پژوهش

سطح یک و سفیران هدایت، سطوح عالی

شهریور ۱۳۹۹

با استناد به بند دو^۱ از اهداف کلان سند چشم‌انداز و بند نه^۲ و بیست و پنج^۳ از سیاست‌ها و برنامه‌های پژوهشی و بند چهار^۴ از سند چشم‌انداز نظام جامع پژوهش حوزه‌های علمیه، شیوه‌نامه جدید پژوهش درسی طلاب سطح یک، دو، سه و سفیران به شرح ذیل می‌باشد.

فصل اول: کلیات

ماده (۱) تعاریف

پژوهش درسی: فعالیت پژوهشی - تمرینی است که طلاب طی دو مرحله در دو نیم‌سال تحصیلی در حوزه دانشی تعریف شده در برنامه آموزشی حوزه‌های علمیه به ارزش ۵ نمره در هر نیم‌سال، تحت نظر استاد راهنما انجام می‌دهند.

استاد راهنما: استادی که راهنمایی و مشاوره طلاب را جهت هدایت پژوهشی به عهده دارد.^۵

پژوهش گروهی: پژوهشی که در اجرای آن افراد متعدد مشارکت دارند، به گونه‌ای که نتیجه کار، حاصل کوشش جمعی همه آنان است.

گروه‌های علمی - تربیتی: گروهی متشکل از مدیر، معاونان تہذیب، آموزش، پژوهش و تعدادی از اساتید واجد شرایط واحد آموزشی^۶ که مسئولیت امور علمی - پژوهشی طلاب را بر عهده دارد.

حوزه‌های دانشی: علمی که طلاب مجاز به پژوهش در موضوعات و مسائل آن می‌باشند.

شورای مدرسه: شورایی متشکل از مدیر، معاون یا معاونان و دو نفر از اساتید ثابت یا دارای حداقل دو سال سابقه تدریس در مدرسه^۷.

طرح‌نامه: نقشه راهنمای اولیه تحقیق که در مرحله اول انجام پژوهش توسط محقق تهیه می‌شود و در آن اجزاء، ویژگی‌ها، اقدامات و فعالیت‌هایی که در فرایند یک تحقیق علمی انجام می‌پذیرد به خوبی مشخص و تعریف شده است.

۱. تأمین و تربیت جامع و متوازن عالمان و فقیهان وارسته و توانمند در عرصه‌های آموزشی، پژوهشی، تبلیغی، تہذیبی و مدیریتی.

۲. پژوهش محوری در تربیت علمی طلاب و تأکید بر اصل همراهی پژوهش و آموزش باهدف نهادینه شدن مطالب در ذهن طلاب.

۳. اهتمام به تربیت و تقویت نیروی انسانی پژوهشی در عرصه‌های مختلف علوم اسلامی و انسانی.

۴. برخوردار از استانداردهای پژوهشی.

۵. شرایط و ضوابط انتخاب استاد راهنما در مواد ۱۸ تا ۲۱ این سند ذکر گردیده است.

۶. آیین‌نامه گروه‌های علمی تربیتی واحدهای آموزشی.

۷. اقتباس از مصوبه ۷۳۵ شورای عالی حوزه‌های علمیه - آیین‌نامه مدیریت مدارس علمیه.

ماده ۲) اهداف

- ❖ ارتقای توان پژوهشی طلاب؛
- ❖ ایجاد نشاط و پویایی علمی در فرآیند آموزشی؛
- ❖ زمینه‌سازی برای ارائه مطلوب پایان‌نامه؛
- ❖ بسترسازی جهت دستیابی به آموزش پژوهش محور.

فصل دوم: حوزه‌های دانشی

ماده ۳) حوزه‌های دانشی در سطح یک (برنامه جدید و جاری آموزشی):

- ❖ ادبیات عرب
- ❖ معارف و عقاید
- ❖ فقه
- ❖ اصول فقه

ماده ۴) حوزه‌های دانشی (دروس مربوطه برای ثبت نمره پژوهش در برنامه جدید آموزشی) مقطع سیکل:

نیم‌سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۶ بخش دوم	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
ششم		نحو ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقائد	عقائد ۶	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
هشتم		عقائد ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
نهم	فقه	فقه ۵	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
	اصول فقه	اصول ۲	
دهم	فقه	فقه ۶	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
	اصول فقه	اصول ۳	

تبصره: انتخاب یکی از حوزه‌های دانشی فقه و یا اصول فقه جهت انجام پژوهش، در سال پنجم تحصیلی (نیم‌سال‌های نهم و دهم) با پیشنهاد استاد مربوطه و تأیید گروه علمی - تربیتی خواهد بود.

ماده ۵) حوزه‌های دانشی (دروس مربوط برای ثبت نمره پژوهش در برنامه جدید آموزشی) مقطع دیپلم و دانشگاهی:

نیم‌سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۶	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
ششم		نحو ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقاید	عقائد ۶	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
	فقه	فقه ۳ بخش یک	
	اصول فقه	اصول ۱ بخش یک	
هشتم	معارف و عقاید	عقائد ۷	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
	فقه	فقه ۳ بخش دو	
	اصول فقه	اصول ۱ بخش دو	

تبصره: انتخاب یکی از حوزه‌های دانشی معارف و عقاید، فقه و یا اصول فقه جهت انجام پژوهش، در سال چهارم تحصیلی (نیم‌سال‌های هفتم و هشتم) با پیشنهاد استاد مربوطه و تأیید گروه علمی - تربیتی خواهد بود.

ماده ۶) حوزه‌های دانشی (دروس مربوط برای ثبت نمره پژوهش در برنامه جاری آموزشی) سطح یک:

نیم‌سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۹	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
ششم		نحو ۱۰	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقائد	عقائد ۵	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
هشتم		عقائد ۶	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
نهم	فقه	فقه ۷	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
دهم		فقه ۸	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
یازدهم	اصول فقه	اصول ۵	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
دوازدهم		اصول ۶	تدوین و ارائه گزارش تحقیق

تبصره: در صورت تصویب تحقیق پایانی در برنامه جاری ارائه مقاله در نیم‌سال‌های یازدهم و دوازدهم الزامی نمی‌باشد.

ماده ۷) حوزه‌های دانشی (دروس مربوط برای ثبت نمره پژوهش در سفیران هدایت):

نیم‌سال	حوزه دانشی	عنوان درس	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم ششم	ادبیات عرب	نحو ۵	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
		نحو کاربردی	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقاید	عقائد ۳	تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق
	فقه	فقه ۲	
	اصول فقه	اصول ۴	
	قرآن	تفسیر ۹	
هشتم	معارف و عقاید	عقائد ۴	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
	فقه	فقه ۳	
	اصول فقه	اصول ۵	
	قرآن	تفسیر ۱۰	

تبصره: انتخاب یکی از حوزه‌های دانشی معارف و عقاید، فقه، اصول فقه و قرآن جهت انجام پژوهش، در سال چهارم تحصیلی (نیم‌سال‌های هفتم و هشتم) با پیشنهاد استاد مربوطه و تأیید گروه علمی - تربیتی خواهد بود.

ماده ۸) حوزه‌های دانشی در سطح دو و سه (برنامه جدید و جاری آموزشی):

- ❖ اخلاق اسلامی
- ❖ معارف و عقاید
- ❖ فقه
- ❖ اصول فقه
- ❖ علوم حدیث
- ❖ تفسیر

ماده ۹) جدول حوزه‌های دانشی (دروس مربوط برای ثبت نمره پژوهش در برنامه جدید آموزشی) پایه‌های ۷ تا ۹:

برنامه جدید آموزشی سطوح عالی				حوزه دانشی
نام درس پژوهشی جهت ثبت نمره	فعالیت پژوهشی	نمره پژوهش از ۲۰ نمره	زمان پیشنهادی جهت ارائه درس	
به انتخاب طلبه	تدوین طرح نامه پژوهشی و انجام تحقیق	۵ نمره	نیم سال سیزدهم	اخلاق اسلامی معارف و عقائد فقه اصول فقه علوم حدیث تفسیر
به انتخاب طلبه	تدوین و ارائه مقاله	۵ نمره	نیم سال چهاردهم	
به انتخاب طلبه	تدوین طرح نامه پژوهشی و انجام تحقیق	۵ نمره	نیم سال پانزدهم	
به انتخاب طلبه	تدوین و ارائه مقاله	۵ نمره	نیم سال شانزدهم	
به انتخاب طلبه	تدوین طرح نامه پژوهشی و انجام تحقیق	۵ نمره	نیم سال هفدهم	
به انتخاب طلبه	تدوین و ارائه مقاله	۵ نمره	نیم سال هجدهم	
به انتخاب طلبه	تدوین و ارائه مقاله	۵ نمره	نیم سال هجدهم	

تبصره ۱: انتخاب حوزه‌های دانشی برای پژوهش در سطوح دو و سه اختیاری است. همچنین طلبه می‌تواند هر سه سال تحصیلی را در یک حوزه دانشی تکراری، منوط به تفاوت در محتوا، به ارائه پژوهش بپردازد.

فصل سوم: ساختار عملیاتی پژوهش درسی

ماده ۱۰) انجام پژوهش درسی در هر یک از حوزه‌های دانشی طی دو نیم‌سال تحصیلی به ارزش ۵ نمره در هر نیم‌سال به شرح ذیل صورت می‌پذیرد:

نیم‌سال اول: تدوین طرح‌نامه و انجام مطالعات و فیش‌برداری؛

نیم‌سال دوم: نگارش مقاله علمی بر اساس طرح‌نامه و تحقیقات صورت گرفته در نیم‌سال اول تحصیلی.

ماده ۱۱) تعیین موضوع و مسأله پژوهش درسی در هر یک از حوزه‌های دانشی، بر عهده طلبه می‌باشد و طلبه می‌تواند پژوهش‌های خود را به یکی از موارد ذیل اختصاص دهد:

۱. بررسی مسائل دروس پژوهشی تعیین شده، در حوزه دانشی مربوط؛

۲. بررسی مسائل پژوهشی خارج از دروس پژوهشی تعیین شده، در حوزه دانشی مربوط.

تبصره ۱: انتخاب مسئله پژوهشی از محدوده درس‌های پژوهشی تعریف شده برای ثبت نمره پژوهش درسی در هر حوزه دانشی، الزامی نبوده و طلاب می‌توانند متناسب با توانمندی علمی و پژوهشی خود، موضوع پژوهش مورد علاقه خویش را در حوزه دانشی مربوط انتخاب نمایند.

تبصره ۲: در حوزه دانشی ادبیات عرب، در صورت ارائه طرح‌نامه، فیش‌های تحقیق و مقاله علمی به زبان عربی، مسئله پژوهشی می‌تواند به صورت دلخواه از هر حوزه دانشی انتخاب شود، که در این صورت استاد راهنما می‌بایست متخصص در همان حوزه دانشی انتخابی باشد و نمره مربوطه در دروس تعیین شده در حوزه دانشی ادبیات عرب ثبت خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت ارائه مقاله به زبان عربی در هر حوزه دانشی، نمره مربوطه می‌بایست در دروس معین شده همان حوزه دانشی در هر نیم‌سال تحصیلی ثبت شود.

تبصره ۴: در صورت انتخاب یکی از حوزه‌های دانشی در نیم‌سال اول، انتخاب همان حوزه دانشی برای درس مربوطه در نیم‌سال دوم الزامی است.

ماده ۱۲) اخذ دروس پژوهشی، به صورت ارتقائی غیرحضوری و یا ارائه آن در دوره (حضوری) تابستانی مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در صورت ضرورت و درخواست طلبه و پس از تایید شورای مدرسه، ارائه دروس مذکور به شرط انجام فعالیت پژوهشی بلامانع است.

ماده ۱۳) انتخاب دو درس دارای پژوهش درسی به صورت هم‌زمان در یک نیم‌سال تحصیلی مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۴) انتخاب «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» در دروس دارای فعالیت پژوهشی، مربوط به نیم‌سال دوم تحصیلی بوده و انجام آن قبل از «تدوین طرح و انجام مطالعات و فیش‌برداری» در دروس دارای فعالیت پژوهشی مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۵) حذف فعالیت پژوهش درسی یا معافیت از انجام آن برای طلاب مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۶) زمان ارائه فعالیت پژوهشی هر درس، حداکثر تا یک هفته قبل از برگزاری امتحان آن درس بوده و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان آن، با گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی مربوطه است.

ماده ۱۷) تمامی مراحل پژوهش درسی (طی دو نیم‌سال تحصیلی) می‌بایست تحت نظر یک استاد راهنما انجام شود.

تبصره ۱: در صورت عدم امکان راهنمایی از سوی استاد مربوطه (به علت انتقالی، بیماری و...) مسئولیت تعیین استاد راهنمای جایگزین، بر عهده گروه علمی - تربیتی مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: در صورت اخذ انتقالی از سوی طلبه، ادامه فعالیت پژوهشی ایشان تحت نظارت استاد راهنمای جدید، با موافقت مدارس مبدأ و مقصد، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۸) شرایط استاد راهنما:

۱. دارا بودن مدرک علمی سطح سه حوزوی یا معادل دانشگاهی آن، برای راهنمایی در سطح یک و دو و مدرک سطح چهار یا معادل دانشگاهی آن، برای راهنمایی در سطح سه؛
۲. برخورداری از سابقه فعالیت‌های پژوهشی؛^۱
۳. دارا بودن حکم تدریس سطوح حوزوی.

تبصره: در خصوص اساتیدی که فاقد مدرک حوزوی سطح سه و چهار یا معادل دانشگاهی هستند، به شرط داشتن مجوز تدریس سطح آموزشی مربوط و دیگر شرایط فوق، بهره‌مندی از آن‌ها جهت راهنمایی پژوهش درسی طلاب، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۹) «اساتید راهنمای پژوهش درسی طلاب» در هر حوزه دانشی، توسط گروه‌های علمی - تربیتی مشخص می‌شوند.

تبصره: در صورت عدم تشکیل گروه علمی - تربیتی در مدرسه، شورای مدرسه می‌تواند جهت تعیین اساتید پژوهشی اقدام نماید.

ماده ۲۰) در صورت برخورداری اساتید درس‌های مربوط، از شرایط استاد راهنما، اولویت در راهنمایی پژوهش درسی طلاب، با استاد همان درس است و در غیر این صورت، طلبه استاد راهنما را از میان سایر اساتید معرفی شده از سوی گروه علمی - تربیتی در حوزه دانشی مربوط، انتخاب می‌نماید.

ماده ۲۱) حداکثر موارد پذیرش راهنمایی برای هر استاد، ۸ فعالیت پژوهشی و زمان اختصاصی راهنمایی برای هر مورد حداقل ۵ و حداکثر ۱۰ ساعت است.

تبصره: افزایش تعداد موارد پذیرش و زمان راهنمایی فعالیت پژوهشی با تأیید گروه علمی - تربیتی مدرسه، بلامانع است.

ماده ۲۲) پژوهش گروهی

طلاب می‌توانند پژوهش درسی خود را با تأیید گروه علمی - تربیتی و پذیرش استاد راهنما، با رعایت

۱. حداقل فعالیت پژوهشی موردنظر، شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی پژوهشی، انجام و ارائه تحقیقات علمی معتبر، می‌باشد.

دستورالعمل پژوهشی، به صورت گروهی انجام دهند.

تبصره ۱: طلاب می توانند در طول ایام تحصیل در سطح یک، حداکثر در دو حوزه دانشی، پژوهش درسی خود را در گروه های ۲ یا ۳ نفره انجام دهند.

تبصره ۲: تمامی مراحل انجام پژوهش گروهی، لازم است زیر نظر یک استاد راهنما انجام شود.

تبصره ۳: در صورت عدم توانایی استاد در راهنمایی طلبه (انتقالی، بیماری و...) مسئولیت تعیین استاد راهنمای جایگزین بر عهده گروه علمی - تربیتی می باشد.

ماده ۲۳) شیوه انجام پژوهش گروهی

مرحله اول: تعیین موضوع و مسئله پژوهشی و تدوین طرح نامه پژوهشی به صورت گروهی و با مشارکت تمامی اعضا با انتخاب سرگروه، تحت اشراف استاد راهنمای مربوط انجام می شود؛

مرحله دوم: هر یک از اعضای گروه مسئولیت پاسخ گویی به یکی از سؤالات فرعی تحقیق را بر عهده خواهد داشت. بر این اساس هر یک از اعضای گروه لازم است در راستای پاسخ گویی به سؤال فرعی مورد نظر، ضمن مطالعه منابع تحقیق و فیش برداری مناسب از آنها، نسبت به اندیشه ورزی، تفکر و تحلیل فیش های جمع آوری شده، اقدام نموده و نتیجه جمع بندی خود را به سرگروه تحویل دهد.

مرحله سوم: در این مرحله سرگروه با مشارکت اعضا، نسبت به سازمان دهی، هماهنگ سازی و جمع بندی نتیجه تحقیقات اعضای گروه در راستای طرح نامه پژوهشی اقدام نموده و سپس نتیجه تحقیقات هر فرد را در قالب یکی از فصول مقاله سازمان دهی می کند و پس از جمع بندی نهایی، مقاله علمی را جهت ارزیابی و تعیین نمره به استاد مربوط ارائه می نماید.

تبصره ۱: پژوهش های درسی به صورت گروهی، می تواند در قالب فعالیت کانون های علمی طلاب، انجام پذیرد.

تبصره ۲: پژوهش گروهی شرکت داده شده در جشنواره علامه حلی (ره) به صورت گروهی برای تمامی اعضا در نظر گرفته خواهد شد.

تبصره ۳: تمامی اعضای گروه در پژوهش گروهی نمره واحد خواهند داشت؛ لکن در صورت صلاح دید استاد راهنما، نمرات مربوط به قسمت فیش برداری و مطالعه برای هر فرد قابل تغییر خواهد بود.

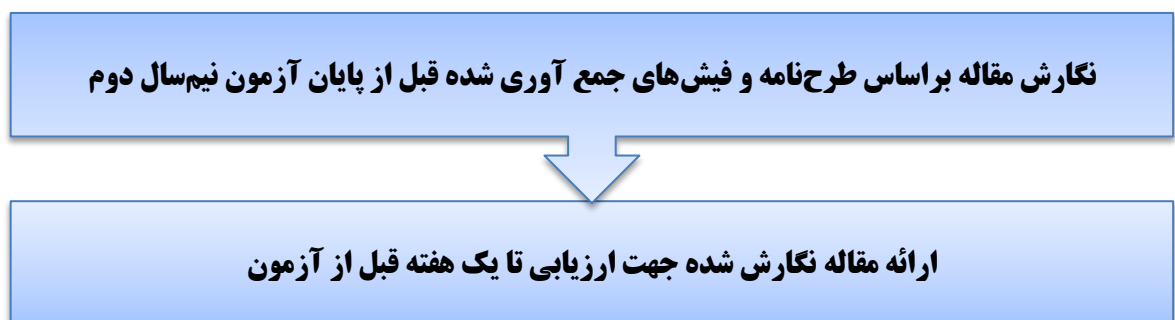
فصل چهارم: فرایند پژوهش درسی

ماده ۲۴) فرایند تدوین و ارائه پژوهش درسی:

نیم سال اول:

نیم سال دوم:

ماده ۲۵) فرایند اجرایی ارزیابی و ثبت نمره پژوهش درسی طلاب:

۱. ارزیابی پژوهش و تعیین نمره توسط استاد راهنما در پایان نیم سال تحصیلی؛
۲. ارائه نمرات به معاون آموزش جهت ثبت در سامانه؛
۳. ثبت نمرات در سامانه توسط معاون آموزش واحد آموزشی؛
۴. تأیید نهایی نمرات توسط معاون آموزش استان.

فصل پنجم: ساختار فنی و محتوایی پژوهش

ماده ۲۶) مراحل ساختار پژوهش درسی:

مرحله اول) تدوین طرح نامه و انجام مطالعات و فیش برداری

۱. تدوین طرح نامه
 - ۱,۱. تعیین مسئله و عنوان پژوهش؛
 - ۱,۲. تعیین سؤالات اصلی و فرعی؛
 - ۱,۳. بیان مسئله (تبيين ابعاد، جایگاه و اهمیت مسئله)؛
 - ۱,۴. بررسی و بیان پیشینه پژوهش؛
 - ۱,۵. تعیین منابع تحقیق.
۲. انجام مطالعات و فیش برداری

مرحله دوم) تدوین و ارائه گزارش تحقیق

۱. عنوان مقاله:
 - ۱,۱. موجز و مختصر (۳ تا ۸ کلمه)؛
 - ۱,۲. گویا و ناظر به مسئله تحقیق و پرسش اصلی؛
 - ۱,۳. اعم یا اخص از موضوع بودن عنوان مقاله نسبت به موضوع تحقیق.
۲. چکیده:
 - ۲,۱. حداقل ۵ خط و حداکثر ۱ صفحه (با احتساب صفحه‌ی ۲۵۰ کلمه‌ای)؛
 - ۲,۲. اشاره به مسئله و سوال اصلی پژوهش (اگر تحقیق موضوع محور است به موضوع اشاره شود)؛
 - ۲,۳. اشاره به ضرورت، اهمیت و هدف پژوهش؛
 - ۲,۴. اشاره به نتایج و یافته‌های پژوهش؛

۲,۵. بیان روش تحقیق^۱.

۳. ذکر واژگان کلیدی:

۳,۱. حداقل ۳ و حداکثر ۷ واژه؛

۳,۲. برآمده از متن، گویا و مرتبط با موضوع اصلی.

۴. مقدمه:

۴,۱. حداقل نصف و حداکثر ۲ صفحه (با احتساب صفحه‌ی ۲۵۰ کلمه‌ای)؛

۴,۲. تبیین مسئله و ابعاد آن؛

۴,۳. اشاره به پیشینه و ساختار منطقی حاکم بر تحقیق.

۵. بدنه تحقیق:

۵,۱. تجزیه و تحلیل علمی تحقیق، تبیین و تشریح اقوال و ادله؛

۵,۲. انسجام متن و پرهیز از مطالب حاشیه‌ای؛

۵,۳. برخورداری از سیر منطقی عناوین و مطالب؛

۵,۴. مستندسازی نقل قول‌ها؛

۵,۵. رعایت آیین نگارش (صحیح‌نگاری، پرهیز از نگارش پیچیده).

۶. نتیجه‌گیری:

۶,۱. اشاره به پاسخ سوالات اصلی و فرعی تحقیق؛

۶,۲. گویا، بدون استناد و بدون استدلال؛

۶,۳. اکتفا به بیان یافته تحقیق.

۷. فهرست منابع:

۷,۱. در صورت استفاده از قرآن و نهج البلاغه، فهرست بدون شمارگان آورده شود؛

۷,۲. منابع به ترتیب حروف الفبایی ذکر شود؛

۷,۳. نحوه ارجاع‌دهی کتاب: (نام خانوادگی، نام، سال انتشار، عنوان کتاب، نام و نام خانوادگی مترجم

و مصحح، محل نشر، نوبت چاپ)؛

۷,۴. نحوه ارجاع‌دهی مقاله: (نام خانوادگی، نام، سال انتشار، عنوان مقاله، نام مجله، شماره دوره مجله،

شماره مجله، شماره صفحات)؛

۱. عنوان مذکور برای تحقیقات درسی سطح سه است.

۷,۵. نحوه ارجاع دهی پایان نامه: (نام خانوادگی، نام، سال انتشار، عنوان پایان نامه، کمیته علمی، سطح علمی، محل نشر)؛

۷,۶. نحوه ارجاع دهی منابع اینترنتی: (نام خانوادگی، نام، تاریخ انتشار، موضوع، نام سایت).

۸. ارجاعات در متن مقاله به صورت پاورقی آورده شود. در این طریقه پس از نقل مطلب، شمارگان پاورقی ایجاد شود و در پاورقی نام صاحب اثر و سال انتشار، عنوان کتاب یا مقاله، شماره صفحه، جلد (مختص کتاب) و در کتب روایی و حدیثی باب و شماره حدیث نگارش شود.

۹. قالب و فونت تدوین مقاله:

۹,۱. مطالب در برنامه Word تایپ شود؛

۹,۲. از قلم های B Zar یا B Lotus یا B Nazanin در اندازه ۱۴ استفاده شود؛

۹,۳. عناوین اصلی، فرعی و یا فرعی تر هر کدام با قلم (B Titr) به ترتیب با اندازه ۱۶، ۱۴ و ۱۲ نگارش شود؛

۹,۴. فاصله سطرها در تمامی متن فارسی ۱/۵ سانتی متر باشد؛

۹,۵. حاشیه از سمت راست صفحه ۴ سانتی متر، از بالا ۳/۵ سانتی متر، از پایین ۳ سانتی متر و از سمت چپ ۲/۵ سانتی متر باشد؛

۹,۶. در تایپ کلمات عربی از فونت badr و انگلیسی از فونت Times new استفاده شود؛

۹,۷. نقل قول های مستقیم با دو فونت ریزتر از متن و داخل گیومه «...» نوشته شود؛

۹,۸. آیات و روایات درون متن، به صورت بولد و با فونت B badr و داخل گیومه «...» نوشته شوند و سند آنها در پاورقی ذکر شود؛

۹,۹. اندازه قلم در پاورقی ۱۰ یا ۱۱ باشد.

۱۰. حجم تحقیق کلاسی متناسب با سطوح تحصیلی:

سطح درسی	شیوه تحقیق	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
فردی		۱۲ صفحه «با حداقل شش استناد»	۱۵ صفحه «با حداقل هشت استناد»	۱۸ صفحه «با حداقل ده استناد»
گروهی		۱۵ صفحه «با حداقل شش استناد برای هر فرد»	۱۸ صفحه «با حداقل هشت استناد برای هر فرد»	۲۲ صفحه «با حداقل ده استناد برای هر فرد»

تبصره ۱: تعداد صفحات ذکر شده در انجام پژوهش درسی، حداقل صفحات است.

تبصره ۲: در پژوهش گروهی تشابه در منابع استنادی مجاز می‌باشد.

فصل ششم: شاخص‌های ارزیابی تحقیق

ماده ۲۷) جدول شاخص‌های ارزیابی طرح تحقیق:

حد اکثر امتیاز	شاخص ارزیابی	اجزای فعالیت	زمان پیشنهادی فعالیت	مراحل انجام فعالیت	عنوان فعالیت
۲	رعایت استانداردهای لازم در تعیین مسئله و عنوان پژوهش	مسئله‌یابی و عنوان‌نویسی	حداکثر تا پایان هفته هشتم از نیم‌سال اول	تدوین طرح‌نامه پژوهشی	تدوین طرح‌نامه پژوهشی و انجام مطالعات تحقیق و فیش‌برداری
۲	تبیین صحیح مسئله مورد پژوهش	بیان مسئله			
۲	تبیین صحیح و توجه به ابعاد ضرورت، اهمیت و کاربرد پژوهش	بیان ضرورت تحقیق			
۲	تعیین صحیح سؤالات اصلی و فرعی تحقیق	طراحی سؤال اصلی و فرعی			
۲	بررسی پیشینه پژوهشی مسئله (پیشینه تحقیقات انجام شده در راستای حل مسئله موردنظر)	پیشینه‌شناسی			
۲	تعیین و معرفی منابع پژوهش به صورت صحیح	فهرست منابع			
۸	ارائه گزارش از نحوه مطالعه منابع تحقیق / ارائه فیش‌های تحقیق به صورت صحیح و دسته‌بندی شده	تشکیل پرونده علمی و فراوری آن	حداکثر تا پایان هفته پانزدهم از نیم‌سال اول	انجام مطالعات تحقیق و فیش‌برداری	
۲۰	جمع امتیاز				

تبصره: جهت ثبت نمره فعالیت پژوهشی فوق، امتیاز ماخوذه از سوی طلبه، تقسیم بر عدد ۴ می‌شود.

ماده ۲۸۵) جدول شاخص‌های ارزیابی مقاله (اجمالی مدرسه‌ای)

رتبه	معیارها	بارم	امتیاز
۱	اجزاء علمی مقاله	عنوان مناسب	۲
		چکیده	۵
		کلیدواژه	۲
		مقدمه	۷
		نتیجه‌گیری	۶
		فهرست منابع	۳
۷	بیان مسئله	۸	
۸	رعایت آیین نگارش ^۱	۱۰	
۹	استفاده از منابع کافی	۱۰	
۱۰	کیفیت ارجاع دهی و مستند بودن مطالب	۱۵	
۱۱	پردازش محتوا و مستدل بودن مطالب	۲۵	
۱۲	پرهیز از مطالب حاشیه‌ای و زائد	۷	
۱۴	عدم رعایت اخلاق پژوهشی	-۳	
	جمع امتیازات	۱۰۰	

تبصره ۱: جهت ثبت نمره فعالیت پژوهشی فوق، امتیاز ماخوذه از سوی طلبه، تقسیم بر عدد ۲۰ می‌شود.

^۱ مطابق سرفصل‌های مصوب در نگارش علمی سطح یک

فصل هفتم: ارکان و شرح وظایف

ماده ۲۹) ارکان:

در راستای اجرا، نهادهای ساز و نظارت بر حسن اجرای آیین نامه پژوهش درسی، ارکان ذیل با شرح وظایفی که در این سند برای آنها تعریف می شود، فعالیت خواهند نمود:

۱. معاون پژوهش واحد آموزشی؛
۲. معاون آموزش واحد آموزشی؛
۳. استاد راهنما؛
۴. گروه علمی - تربیتی؛
۵. شورای مدرسه؛
۶. معاون پژوهش استان.

ماده ۳۰) نقش و وظایف ارکان:

۱) معاون پژوهش واحد آموزشی:

۱. تبیین، اطلاع رسانی و پیگیری مستمر جهت اجرای مطلوب شیوه نامه پژوهش درسی در واحد آموزشی، تحت اشراف مدیر مدرسه؛
۲. زمینه سازی جهت معرفی موضوع (مسئله) پیشنهادی به طلاب؛
۳. ارائه لیست «اساتید راهنما» و طلاب مشمول پژوهش درسی به معاونت پژوهش استان در ابتدای سال تحصیلی؛
۴. ارائه مشاوره علمی و پژوهشی لازم به طلاب در صورت لزوم؛
۵. ارائه گزارش وضعیت اجرای پژوهش درسی طلاب به شورای مدرسه، به صورت ماهیانه و موردی؛
۶. انجام پیگیری های لازم در راستای تأمین زیرساخت های مورد نیاز سخت افزاری و نرم افزاری جهت انجام پژوهش های درسی توسط طلاب؛
۷. ثبت و بایگانی صورت جلسات گروه علمی - تربیتی و شورای مدرسه در خصوص شیوه نامه پژوهش درسی؛
۸. ارائه گزارش از روند اجرای شیوه نامه پژوهش درسی با ذکر نام و نمره طلاب به معاونت پژوهش استان در پایان هر نیم سال تحصیلی؛

۹. زمینه‌سازی جهت ارسال مقالات پژوهش‌های درسی طلاب به جشنواره علامه حلی (ره)؛
۱۰. ثبت پژوهش درسی در پرونده پژوهشی طلاب در هر سال تحصیلی و ارائه کارنامه پژوهشی در صورت انتقال طلبه از واحد آموزشی.

۲) معاون آموزش واحد آموزشی:

۱. توجیه طلاب نسبت به سازوکار و انتخاب واحد درس‌های پژوهشی و نحوه ثبت نمره آن‌ها، در آغاز هر سال تحصیلی بر اساس دستورالعمل مربوط؛
۲. اتخاذ تمهیدات لازم در خصوص نحوه و زمان ارائه درس‌های پژوهشی در هر نیم‌سال تحصیلی؛
۳. نظارت بر تناسب تعداد پژوهش‌ها با وقت استاد و طلبه.

۳) استاد راهنما:

- ۱) هدایت و راهنمایی محتوایی و روشی طلاب در انجام پژوهش درسی در تمامی مراحل و فرایند پژوهشی تعریف شده؛
- ۲) ارزیابی پژوهش‌های درسی و اعلام نمره مربوطه در هر نیم‌سال تحصیلی؛
- ۳) شرکت در برنامه‌های توجیهی و دانش‌افزایی اساتید راهنمای پژوهش‌های درسی، در هر سال تحصیلی؛
- ۴) حضور در جلسات شورای مدرسه و گروه علمی - تربیتی مربوط.

۴) گروه علمی تربیتی:

۱. تعیین و معرفی «اساتید راهنمای پژوهش درسی طلاب» در هر یک از حوزه‌های دانشی؛
۲. بررسی و پیگیری موارد خاص و یا اختلافی در انجام پژوهش درسی.
- تبصره: در صورت عدم شکل‌گیری گروه علمی تربیتی، ایفای وظایف این گروه بر عهده شورای مدرسه است.

۵) شورای مدرسه:

۱. برنامه‌ریزی، مدیریت و نظارت بر روند اجرای شیوه‌نامه پژوهش درسی در واحد آموزشی؛
۲. تأیید و ارسال گزارش‌های اجرای شیوه‌نامه در واحد آموزشی به مدیریت استان.

۶) معاون پژوهش استان:

۱. مدیریت و نظارت بر فرایند اجرای شیوه‌نامه پژوهش درسی طلاب در مدارس علمیه استان؛

۲. توجیه و تبیین ارکان واحدهای آموزشی استان در خصوص سازوکار اجرای شیوه‌نامه پژوهش درسی؛

۳. ارزیابی و رتبه‌بندی عملکرد مدارس علمیه، معاونان پژوهش و اساتید راهنمای پژوهش درسی استان در اجرای شیوه‌نامه پژوهش درسی در هر سال تحصیلی؛

۴. ارائه گزارش کمی و کیفی اجرای شیوه‌نامه پژوهش درسی طلاب به مدیر حوزه علمیه استان و معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، در پایان هر سال تحصیلی.

ماده ۳۱) این دستورالعمل در ۳۱ ماده و ۲۶ تبصره در تاریخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۵ در شورای مدیریت ترویج پژوهش معاونت پژوهش به تصویب رسید که پس از ابلاغ آن توسط معاون محترم پژوهش لازم‌الاجرا می‌باشد.